

POSTERY:

➤ S. Bellová¹ & R. Aubrecht^{1,2}

PALEOGEOGRAFICKÁ INTERPRETÁCIA ASOCIÁCIÍ ŤAŽKÝCH MINERÁLOV ZO SEDIMENTOV ALBU A CENOMANU KLAPSKÉJ JEDNOTKY, TATRIKA A FATRIKA

Proveniencia klastického materiálu klapskej jednotky a jej súvislosť so synorogénnym flyšovým vývojom tatrika a fatrika predstavuje z hľadiska paleogeografickej rekonštrukcie doposiaľ nevyriešený problém. Napriek tomu doposiaľ chýbal systematický výskum týkajúci sa proveniencie klastického materiálu v týchto jednotkách. Systematickú analýzu ťažkých minerálov strednokriedových sedimentov klapskej jednotky a porubského súvrstvia tatrika a fatrika sme začali zozbieraním celkovo 30 vzoriek (12 z klapskej jednotky, 18 z porubského súvrstvia). Porovnanie asociácií ťažkých minerálov ukázalo, že v oboch jednotkách sú dominantné rovnaké stabilné minerály, avšak líšia sa svojím percentuálnym zastúpením. Kým asociáciu ťažkých minerálov v klapskej jednotke dominantne tvorí spinel, turmalín, zirkón a granát, v porubskom súvrství naopak dominuje granát (dvojnásobne viac než v klapskej jednotke), zirkón, turmalín a spinel. Zvyšné minerály, ako apatit, titanit, rutil, epidot, obyčajný amfibol, staurolit a kyanit zastávajú menšie percentuálne zastúpenie. V klapskej jednotke bolo vo vzorke od obce Predmier zistené hojné množstvo detritického modrého sodného amfibolu.

Ťažká frakcia klapskej jednotky je heterogénnejšia, s rôznym percentuálnym rozptylom pre danú asociáciu, zatiaľ čo frakcia porubského súvrstvia je homogénna s jasnou asociáciou a malým percentuálnym rozptylom. Granáty predstavujú najmä almandíny a pyrop-almandíny. Almandínové granáty pochádzajú pravdepodobne z fylitov, svorov, rúl a amfibolitov, ktoré boli podobné kryštalinickému podložiu centrálnych Západných Karpát. Pyrop-almandínové granáty z granit-pyroxenických amfibolitov, rúl alebo granulitov pravdepodobne pochádzajú z dnes už nejestvujúcich granulitických hornín z kôrového segmentu

Oravika derivovaného z Moldanubickej časti Českého masívu. V skupine turmalínov prevládli alkalické turmalíny (Na-Fe skoryl – Na-Mg dravit). Pochádzajú z nízko až stredne metamorfovaných sedimentov i granitoidných hornín zdrojovej oblasti umiestnenej externe (severne) od tatrika. Cr-spinely, ktoré sú najhojnejšími ťažkými minerálmi v oboch skúmaných

jednotkách, pochádzajú z vrchnoplášťových ultramafických hornín prevažne harzburgitového zloženia alebo zloženia magmatických kumulátov, pravdepodobne z z meliatskej oceánskej kôry. Sodné amfiboly sú zastúpené glaukofanom a ferglaufanom. Tieto amfiboly boli derivované z modrých bridlíc, pričom ich protolitom sú najčastejšie mafické horniny, zriedkavejšie i pelitické alebo kremenno živcové horniny.

Výskum je financovaný z projektov APVV 0212-12 a APVV 14-0118.

1) Katedra geológie a paleontológie, Prírodovedecká fakulta UK, Mlynská dolina G, 842 15 Bratislava
2) Ústav vied o Zemi, Slovenská akadémia vied, Dúbravská cesta 9, 845 28 Bratislava